

*студентка 3-го курсу факультету психології, політології та соціології,
Національний університет «Одеська юридична академія»*

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Вторгнення Росії на територію України призвело до великої кількості смертей, масового руйнування житла та інфраструктури та великомасштабної гуманітарної катастрофи з руйнівними економічними та соціальними наслідками. Допомоги потребує величезна кількість людей, як на окупованих територіях, територіях звільнених від окупантами, так і не окупованих, але зазнали артилерійських і бомбових обстрілів, і громадян, які виїхали за кордон. Число жертв обчислюється мільйонами [1].

Російське вторгнення в Україну стало глибоким економічним та соціальним потрясінням з часів Другої світової війни. Масштаби конфлікту з економічного погляду призведуть до довгострокового скорочення експорту продовольства з України, що призведе до зростання цін на продовольство, завдаючи шкоди нам та економічно вразливим країнам, залишаючи людей голодувати, їх кількість може зрости на значний відсоток у наступному році а із соціального погляду масові переміщення українців залишають райони активних бойових дій та переїжджають до західних регіонів країни чи за кордон, цей процес вплинув на формування та розвиток капіталу у середньостроковій та довгостроковій перспективі [2]. Тому важливо виділити основні напрямки можливої економічної та соціальної політики, такі як боротьба з кризами та підтримання соціально-економічної стабільності.

Агресивні ракетно-артилерійські обстріли міст, як частина тактики ведення бойових дій, призводить до масового руйнування житлового фонду у містах, особливо поблизу чи лінії фронту. За попередніми оцінками, на середину червня 2022 року понад 50% всього житлового фонду пошкоджено або зруйновано у 23 містах та населених пунктах. Для цього буде потрібна комплексна реконструкція міст, а не тільки реконструкція окремих будинків. Найбільше постраждав житловий фонд у таких містах, як Маріуполь, Харків, Чернігів, Сєвєродонецьк та

інші. За оцінками експертів, пошкоджено 90% житлового фонду Сєверодонецька. Водночас, через продовження активних бойових дій на території Харківської, Луганської, Донецької, Запорізької, Херсонської та Миколаївської областей та тимчасової окупації частини української території щодня збільшується кількість пошкоджених будівель.

Так, близько 10 мільйонів будинків були пошкоджені або зруйновані. За попередніми оцінками, вартість прямих збитків становить 36,8 млрд доларів США [3]. Що стосується міграції, то тут, за даними Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, з 24 лютого 2022 року з України виїхало 4 215 047 осіб. До цього, 21-23 лютого, з Донецької та Луганської областей до РФ виїхало 113 тис. осіб. Внутрішня міграція має значний вплив на розвиток капіталу та може бути важливим фактором перерозподілу ресурсів у країні. Дослідження внутрішньої міграції в Україні, проведене Міжнародною організацією з міграції в період з 9 по 16 березня, показало, що війна призвела до переміщення майже 6,48 мільйона людей - є переміщеними особами внаслідок війни - переважна більшість з них залишила свої будинки або на початку війни, або коли вона досягла їх району. Тривалість активних бойових дій визначає результат як внутрішніх, так і зовнішніх переходів. У місцях перебування переселенці мають проблеми з житлом і труднощі з пошуком роботи. [4].

Щодо економіки, то половина ВВП країни припадає на райони, де йдуть бойові дії. Щодо прогнозу Мінекономіки України, то воно оцінює втрати ВВП у 40%. Найбільше постраждали галузі, у яких віддалена робота неможлива (авіація, судноплавство та сектор послуг, орієнтованих споживача) [5].

Початкові прогнози економістів СОТ для України показують 25% скорочення ВВП порівняно з довоєнними прогнозами залежно від ступеня руйнування. Окрім щоденної втрати життєво важливих активів, в Україні спостерігається збільшення розриву платіжного балансу та зниження податкових надходжень. За оцінками МВФ, загальні потреби України у зовнішньому фінансуванні досягнуть 4,8 млрд. доларів США. Крім того, глобальний центр розвитку оцінює вартість підтримки українських біженців (житло, харчування,

медичні витрати, навчання тощо) приблизно 30 мільярдів доларів США на рік у країнах, які приймають цих біженців [6].

Отже, після того, як Україна виграє війну, її головне завдання знову відновити підприємства, інфраструктуру та робочі місця, а також повернути додому мільйони переміщених осіб. Масштабна програма допомоги у відновленні України має бути реалізована негайно, щоб після закінчення війни Україні не довелося чекати на закінчення процесу захоплення російських активів. [7] На той час український уряд та його партнери з громадянського суспільства зможуть точно оцінити грошову оцінку збитків. Статус кандидата в члени ЄС істотно вплине на довгострокові перспективи. Це стане якорем програми реконструкції та політики загалом, що зробить Україну привабливішою для бізнесу та інвестицій.

Література

1. Центр Разумкова. Соціально-економічні та гуманітарні наслідки російської агресії для українського суспільства. 2022. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2022_Gum.pdf.
2. Чалюк Ю. О. Глобальні соціально-економічні наслідки російсько-української війни. ДВНЗ «Київський національний економічний університеті імені Вадима Гетьмана». 2022. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1224/1179>.
3. Проект Плану відновлення України. Національна рада з відновлення України від наслідків війни. 2022. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/audit-of-war-damage.pdf>.
4. Ukraine Refugee Situation URL: <https://data2.unhcr.org/en/situations/ukraine>.
5. Мінекономіки прогнозує падіння ВВП України в I кварталі на 16%. URL: <https://mind.ua/news/20239006-minekonomiki-prognozue-padinnya-vvp-ukrayini-v-ikvartalinal6#:~:text=Міністерство%20економіки%20України%20прогнозує%20падіння,в%20яких%20неможлива%20дистанційна%20робота>.
6. New Analysis: Hosting Ukrainian Refugees Could Cost Nations Around the World an Estimated \$30 Billion. 2022. URL: <https://www.cgdev.org/article/new-analysis-hostingukrainian-refugees-could-cost-nations-around-world-estimated-30-billion>.
7. Економіка України під час війни. Центр економічної стратегії. 022. URL: https://ces.org.ua/wp-content/uploads/2022/04/UKR_Економіка-України-під-час-війни.pdf.